

Het begin van het laatste huisgezin

Bijbelstudie over Johannes 19: 25-27

Door: S.P. Roosendaal

Verticale en horizontale banden

Wij zijn allemaal verwekt door een vader en een moeder. Je hebt ze als een geschenk ontvangen. De band, die je met hen verbindt, blijkt in de praktijk sterk te zijn. Kinderen zijn meestal (soms tot over de pijngrens!) loyaal aan hun ouders. Met horizontale banden gaat dat meestal anders. Op je levensweg kom je mensen tegen met wie je bevriend raakt. Ook zij kunnen een cadeau zijn dat je met vreugde ontvangt. Maar... we hebben in het Nederlands een mooie uitdrukking die zegt dat 'het hemd nader is dan de rok'. Daarmee bedoelen we dat familie je het meest dierbaar blijft. Die familieband voel je vooral als je in de problemen komt. Als de Heere Jezus aan het kruis hangt, draagt Hij zorg voor die verticale band.

Vrouwen

De evangelist Johannes tekent ons bij het kruis vier vrouwen. Of zijn het er drie? We zien een vrouw die we kennen: Maria, de moeder van Jezus. Over het algemeen wordt aangenomen dat Jozef niet meer leeft. Naast de

moeder van Jezus staat een tante. Dan zien we Maria, de vrouw van Klopas. Deze Klopas zou heel goed de Kleopas kunnen zijn die we kennen als één van de twee Emmaüsgangers. De vraag is of wat over de derde vrouw gezegd wordt, hoort bij de tweede vrouw. Ik houd het er op dat er vier vrouwen staan. Waarom? Die vier vrouwen vormen een soort spiegel van de vier soldaten (Joh.19:23). De soldaten nemen iets, de vrouwen ontvangen iets. Tenslotte staat daar ook nog Maria Magdalena. Zij werd door Jezus bevrijd van zeven duivelen (Luk.8:2). De andere evangelisten beschrijven hoe deze vrouwen op afstand staan (Matt.27:31; Mark.15:22 en Luk.23:26). Johannes staat erbij als de vrouwen dichterbij het kruis zijn gekomen.

De pijn van een moeder

Kunt u zich de pijn van moeder Maria indenken? Wie zal dat begrijpen? Je kunt het alleen echt meevoelen als je zelf aan het sterfbed van je eigen kind stond. Het is al moeilijk om je eigen ouders te begraven, dan noemen we je een wees. Maar we hebben geen woord voor het verlies van een (klein)kind. Een doorgeknipte verticale band blijft altijd bloeden. De oude Simeon had in de tempel tegen Maria gezegd dat Jezus tot een 'val en opstanding zou zijn van velen in Israël', maar hij zei er ook bij: 'een zwaard zal door uw eigen ziel gaan' (Luk.2:35). Die pijn wordt hier werkelijkheid. Verschillende componisten hebben geprobeerd om die pijn in een muziekstuk te vertolken. U kent misschien het 'Stabat mater dolorosa'. De versie van Vivaldi blijf ik indrukwekkend vinden.

Zorg voor een moeder

Terwijl Jezus stervend aan het kruis hangt, vallen zijn zintuigen langzaam uit. Met Zijn ogen gaat Hij nog een keer langs de rij mensen. Opeens krijgt Hij Zijn moeder in het vizier. Naast haar staat Zijn leerling Johannes. Jezus heeft een bijzondere voorkeur voor Johannes. Was het omdat Johannes nog maar een jaar of 16 was toen hij Jezus volgde op de weg? Of was het vanwege Johannes' zachte karakter? Er is geen Bijbelschrijver die

zo innig over de liefde schrijft als Johannes. Jezus ziet hen staan en zegt tegen zijn moeder: 'Vrouw, zie uw zoon'.

In dat zinnetje gebeuren twee dingen.

In de eerste plaats neemt Jezus (opnieuw) afstand van Zijn moeder. Veel stervenden roepen op enig moment om hun moeder. Jezus spreekt Zijn moeder echter aan met 'vrouw'. Hetzelfde gebeurt helemaal aan het begin van het Johannesevangelie. Op de bruiloft in Kana is het Maria die gelooft dat haar zoon Jezus redding kan brengen. Maar Jezus neemt afstand als Hij zegt: 'Vrouw, wat heb ik met u te doen' (Joh.2:4). De Heere Jezus is de Zoon van een andere orde. Jezus zegt daar dat 'Zijn uur nog niet is gekomen'. Nu is dat uur wel aangebroken en opnieuw neemt Jezus afstand. Maria kan niet met Hem verbonden blijven. De verticale band móet doorgesneden worden.

Het tweede is dat Jezus haar ogen gericht laat zijn op Johannes. Ze mag nu naar Johannes kijken, maar niet meer naar Jezus. 'Zie, uw zoon'.

Daarmee neemt Jezus Zijn verantwoordelijkheid als oudste zoon van het gezin. De oudste zoon was verantwoordelijk voor de oudedagsvoorziening. Jezus zal niet voor haar pensioen kunnen zorgen. Daarom verbindt Hij Johannes aan Zijn moeder. Johannes heeft het begrepen, want Hij neemt Maria vanaf dat moment in huis (vers 27).

Een nieuw gezin

Maria en Johannes kijken nu naar elkaar. Zij heeft er een zoon bij en hij een moeder. Bij de voet van het kruis gebeurt iets bijzonders. Jezus smeedt daar een nieuwe familieband. Het is een band die sterker zal zijn dan welke horizontale of verticale band ook. Hier begint het laatste huisgezin. Maria en Johannes vormen de eerste twee (nieuwtestamentische) leden van dit gezin. Het is het huisgezin Gods. Dit huisgezin kenmerkt zich door een innige liefdesband. Een geestelijke band die verbonden is door de liefde voor de Vader. Hier aan het kruis bereidt Jezus de weg naar het Vaderhuis. Nog vóór thuiskomst worden ze al aan elkaar verbonden met hemelse zorg. Jezus laat zijn geliefden niet als

wezen achter. Door de Heilige Geest verbindt Hij Zijn volgelingen aan elkaar.

Zie je het ook (in)?

Het werkwoord 'zien' is in deze paar verzen van grote betekenis. Jezus ziet Maria en Johannes. Hij gebiedt die twee om elkaar te zien. In het evangelie van Johannes is dat 'zien' iets anders dan zomaar kijken. Voor velen geldt bij het kruis: 'ik stond erbij en keek ernaar'. Maar Johannes wil zijn lezers niet zomaar laten kijken, hij wil dat ze inzien. Zien moet begrip worden. Eigenlijk is het vreemd dat Jezus van Zichzelf afwijst. Zo vaak liet Jezus mensen hun ogen opheffen naar Zijn ogen. Maar vlak voor Zijn dood richt Jezus onze ogen op de ander. De liefde die we van Hem ontvangen hebben, die mag zich nu richten op elkaar. De vraag is: zien we elkaar ook echt? Jezus leert ons in plaats van de verticale band een Goddelijke band zien. Want Jezus zegt: 'Wie de wil van God doet, die is Mijn broer en Mijn zus en Mijn moeder' (Mark.3:35).

Familiebanden

Ons mooie en kleine kerkverband is nogal wat kerken rijk die voor een groot deel uit families bestaan. Je kent elkaar door en door. In sommige gemeenten kan het zelfs gebeuren dat een verjaardagsfeest bijna een kerkenraadsvergadering wordt. Er is niks mis mee als een hele familie lid is van de kerk en elkaar hartelijk liefheeft. Maar... laten we alstublieft heel goed beseffen dat de verticale (familie)band iets wezenlijk anders is dan de 'christelijke gemeenschap' die door de Goddelijke band ontstaat. Jezus leert ons bij het kruis met nieuwe ogen naar elkaar kijken. In het huisgezin Gods hebben we geen bloedband. We kiezen elkaar ook niet uit, omdat onze karakters zo heerlijk 'matchen' of omdat we dezelfde hobby hebben. In het gezin van God worden we aan elkaar gegeven. Door de Heilige Geest worden we aan elkaar verbonden en hebben we de toegang tot de Vader door Diezelfde Geest (Ef.2:18-22).

Zoete banden

Vraag uzelf eens af: ken ik eigenlijk deze liefde voor de huisgenoten van God? Misschien moppert u met regelmaat op de gemeente. Dat zou kunnen, want deze huisgenoten zijn geen fijne vrienden. Zondaren worden met God verzoend. Dat zouden ú en ik moeten weten. Zo'n fraai liefdesverhaal is onze familiegeschiedenis niet. Maar bij het kruis kijk ik Jezus in de ogen. Daar hoor ik Zijn stem: 'Zoon, zie uw moeder'. De liefdesband die daar gesmeed wordt, kan een stootje hebben. Johannes heeft dat gevoeld toen hij later schreef: 'Geliefden, als God ons zo liefhad, dan moeten wij ook elkaar liefhebben' (1 Joh.2:11). Als je daarin vastloopt, ga dan samen eens terug naar het kruis. Daar wil Jezus een goed zicht geven op Hem, op jezelf en op de ander.

Er is een mooi boek van Jacob Groenewegen, getiteld: 'Israëls lofgezangen' (1752). Het staat nota bene bij mijn moeder in de kast. Hij schreef een prachtig gedicht. Dit zijn de eerste twee verzen:

Zoete banden die mij binden,
aan des Heeren lieve volk.
Wis, zij zijn mijn hartevrienden,
Hare taal mijn hartetolk;
'T zijn de kinderen van mijn Vader,
En van 't zelfde huisgezin,
Wij bestaan elkander nader,
Dan de band van aardse min (liefde).

Ach, hoe kan 't mijn hart vervoeren,
Als dat volk aan mij verhaalt,
Waar gevallen zijn de snoeren,

en hoe 't harte onbepaald,
aan den Heere is gebonden,
hoe ze omhelsde 't Gode Lam,
tot verzoening van de zonden,
hoe dat Jezus 't harte nam.

Vragen ter bespreking:

1. Een verticale band (ouder-kind) is een geschenk van de Heere. Soms kan die band echter ook knellen en pijn doen. Zou u iets kunnen delen van de zegen en van de gebrokenheid van deze gave?
2. Hoe moeten we de woorden van Jezus wegen: 'Vrouw, mijn uur is nog niet gekomen'? Lees Johannes 2:4. Welke afstand zie je hier tussen Jezus en Zijn moeder?
3. Ervaart u weleens de band van 'het huisgezin Gods'? Op welke momenten dan?
4. *In de gemeente zijn verschillende groepen (kringen, commissies, vriendengroepen, enz.). Breng eens in kaart bij welke groepen u hoort en wat u met elkaar deelt (hetzelfde geslacht, dezelfde interesses of talenten, kinderen in dezelfde leeftijdsgroep, enz.). Is er een plek waar u samenkomt met mensen met wie u weinig tot niets gemeen heeft? Hoe ervaart u het om door God aan elkaar gegeven te worden?*
5. Johannes wil dat we gaan 'inzien' wat Jezus aan het kruis heeft volbracht. Wat betekent dit inzicht voor de manier waarop we met elkaar omgaan in de gemeente? Probeer dat zo concreet mogelijk te zeggen. Bijvoorbeeld: volgende week dinsdagmiddag ga ik...
6. *Als vrouwenvereniging deelt u uw vrouw-zijn met elkaar en soms ook uw leeftijd. Organiseer een Bijbelstudieavond en nodig hiervoor gemeenteleden uit waar u normaal weinig contact mee heeft*

(tieners/jonge vaders/enz.). Ontdek op die avond hoe rijk het is om weinig gemeen te hebben, maar wel het geloof te kunnen delen!

7. Lees de Nederlandse Geloofsbelijdenis artikel 21. Daar staat 'wij vinden allerlei vertroosting in Zijn wonden'. Wat hebben de wonden van Jezus te maken met de Goddelijke band die hier verbonden wordt?